

paa Landet, saa svarer jeg ganske simpelt, at der hidtil paa Landet ingen Prøve har været aflagt, og mit Forslag skal gaae ud paa at danne en Overgang fra det, som nu bestaaer, til det Nye og Brie; man kunde altsaa ikke med dette Hensyn for Die komme til at foreslaae en Prøve, hvor den hidtil ikke har været aflagt. At det er hidtil ukjendte Prøver, som den ærede Minister indvendte mod dem, det er naturligt; det maae de jo være efter Hensigten med dem; man kunde ikke beholde de gamle, fordi vi jo Alle ere enige om, at de burde affaases. Naar man derfor vil danne en Overgang fra de gamle Prøver, maa man danne dem fra nyt af, da man ikke har havt dem tidligere. Det er Noget, der er aldeles uadskilligt fra Hensigten med at affaase disse Prøver. Naar det blev anført, at det, man her byder, er noget ganske Andet end det, der forlanges, saa er det forunderligt, at man tager Hensynet, hvor det passer bedst, til Adressen fra de 15000, medens man overseer Udtalelsen fra Kjøbstadsforeningen, hvori man jo ikke har forlangt Andet, end hvad her bydes, og man er altsaa ikke berettiget til at sige, at man her byder dem Noget, som de ikke ville være tilfredse med, da det, man her byder dem, netop er det, som de selv have ønsket at faae. Den ærede Minister oplæste en deel af Forslaget og sagde til det høitærede Thing, at han vilde henstille og spørge, om det var Noget, Lovgivningsmagten kunde tage; men hvorfor den ikke skulde kunne tage det, sagde han ikke et Ord om, og jeg er derfor forhindret i at kunne besvare det. Jeg troer, det er Noget, som Lovgivningsmagten vel kan tage, og jeg bliver af den Tro, til jeg overbevises om det Modsatte. Den ærede Minister vilde ogsaa bygge en vis Slutning paa, at jeg havde indrømmet, at der er nogen Forskiel mellem Kjøbenhavn og Kjøbstæderne. Ja, det var ikke „ufriwilligt“, det var med fuldt Overlæg, at jeg indrømmede, at der var nogen Forskiel derimellem, og at jeg efter den nøie Kundskab, jeg har til Forholdene i Kjøbenhavn og Landets øvrige Kjøbstæder, troer, at det er langt vigtigere for de sidste end for de første, at Forslaget bliver vedtaget; det er min bestemte Mening, som jeg ikke har villet skjule.

Naar der er bragt det Spørgsmaal frem, først af den ærede Minister og senere af en æret Rigsdagsmand (Winther), om, at man kunde tænke tilføiet til dette Forslag, at Indenrigsministeren kunde efter Andragende fra Communalbestyrelsen i Kjøbstæderne ophæve denne Bestemmelse, saa er det Noget, som jeg for mit Vedkommende med stor Fornøielse gaar ind paa. Saasnart det maatte vise sig, at Kjøbstædernes Communalbestyrelse kom til den Overbeviisning, at Bestemmelsen ikke behøvedes, at den var unødvendig, maastee skadelig, og indgave et Andragende derom, vilde jeg finde det naturligt og i sin Orden, at Indenrigsministeren fik Ret til at kunne høre den for disse Kjøbstæders Vedkommende. Jeg skal, hvis Forslaget bliver vedtaget, sørge for, at et saadant Ændringsforslag bliver stillet til 3die Behandling. Naar den ærede Minister endelig lagde saa stærk Vægt paa, at han her som i en tidligere Sag stillede sig paa Frihedens Side, saa er det en Ting, som jeg meget let kan forklare. Naar man kun seer hen til, om Noget er mere eller mindre frit, uden Hensyn til Sagens Stilling eller Bestaafenhed i og for sig, kunne de, som ellers i Reglen i Almindelighed ere imod en Udvikling i fristudet Retning, fordi det kommer til at gavne en større Deel af Befolkningen, meget godt i en enkelt Sag komme til at stille sig paa Frihedens Gebeet, naar det i den enkelte Sag vilde være de høiere Stillede, der vinde, og de lavere Stillede, som tabe derved; det er ikke noget Urimeligt, det har altid viist sig og vil vise sig, saalænge Verden staaer, at de, der ere imod Frihedens Udvikling i det Hele, kunne i en enkelt Sag være meget hidfse Frihedsmænd.

Det blev anført af en æret Rigsdagsmand (Winther), at man ved denne Lov med Hensyn til Afstandsbestemmelsen gav Kjøbstæderne en Ret, som de ikke havde havt tidligere. Jeg troer, den ærede Rigsdagsmand deri tager feil. Afstandsbestemmelsen skal efter Udtastet ikke gjælde de allerede bestaaende Haandværkere, de Haandværkere, som ere meest nødvendige, som Befolkningen daglig bruger; for de øvrige mindre væsentlige skal den derimod kun gjælde;